OBČINA ČRNOMELJ K točki 14
OBČINSKI SVET

Gradivo za sejo Občinskega sveta občine Črnomelj v maju 2015

Zadeva: **Informacija o problematiki bioplinske in prašičje gnojevke**

Občina Črnomelj je v preteklih treh letih veliko prizadevanj vložila v reševanje problematike nekontrolirane uporabe digestata iz bioplinarne Lokve na kmetijskih površinah ter neusklajenosti uporabe omenjenega digestata in ostalih vrst gnojevke. Ob tem smo vseskozi opozarjali tudi na še posebno občutljivost belokranjskega krasa. Pogosto smo opozarjali in veliko pričakovali tudi od obljubljene spremembe Uredbe o predelavi biološko razgradljivih odpadkov, ki je bila sprejeta proti koncu leta 2013 (Ur. l.RS št 99/13). Omenjena uredba pa seveda ne ureja področja uporabe vseh gnojil na kmetijskih površinah zato smo pristojnim na Ministrstvu za kmetijstvo in okolje predlagali sledeče:

- da resorno ministrstvo pristopi k dokončni pripravi uredbe o zaščiti vodnih virov na območju Bele krajine in jo posreduje v sprejem vladi,
- glede na to, da je v strokovnih podlagah za razglasitev ogroženosti podzemne vode v Republiki Sloveniji, ki jih je leta 2002 izdala Agencija RS za okolje, iz karte splošne ranljivosti vodonosnikov jasno razvidno, da se večji del območja Bele krajine uvršča v zelo visoko ranljivost, da pristopijo k določitvi območij, kjer bo zaradi varovanja vodonosnikov oz. pitne vode omejena uporaba posameznih vrst gnojil (tako bioplinske, prašičje in goveje gnojevke kakor tudi anorganskih gnojil),
- da za celotno področje države ali pa vsaj za najbolj ranljiva območja pristopijo k jasni in natančni opredelitvi tipov tal oz. območij kjer se lahko uporabljajo posamezne vrste gnojil,
- da strokovne službe MKO pristopijo k pripravi zakonodaje, ki bo podrobno urejala načine uporabe vseh vrst gnojil na kmetijskih površinah oz. ki bo urejala uporabo gnojil na način, da bi bil dovoljen vnos le teh v čim krajšem terminu in iz katerega bo razviden ustrezen način zadelave gnojevke v tla, s ciljem preprečevanja smradu,
- da resorno ministrstvo takoj pristopi k pripravi zakonodaje, ki bo urejala področje smradu, katerega izvor so bioplinarne, kmetijske farme in uporaba različnih vrst gnojil, da se za prej navedene namene uporaba posameznih vrst gnojil (npr. gnojevke) zakonsko omeji na določeno časovno obdobje (npr. 2-krat na leto po 14 dni), da bo uporaba teh gnojil čim manj moteča za prebivalce, s ciljem, da se prepreči zmanjševanje kvalitete življenja zaradi povečanega smradu zaradi nepravilne ali neustrezne uporabe gnojevke.

Za pomoč pri prizadevanjih občine pri reševanju problematika varovanja voda, uporabe gnojil in ureditve zakonodaje za področje smradu smo se v juniju 2014 obrnili tudi na Urad varuha človekovih pravic.

Na naš predlog, da se med merilna mesta mreže monitoringa podzemnih voda uvrsti tudi območje Bele krajine se je odzvala Agencija RS za okolje, ki je v maju 2014 poleg rednega programa monitoringa kemijskega stanja podzemne vode Dolenjskega krasa, začeli z izvajanjem raziskovalnega monitoringa na izvirih Jelševnik, Otovški in Pački breg. V programu monitoringa so spremljali osnovne fizikalno kemijske parametre in kovine, frekvenca vzorčenja pa je bila najmanj enkrat mesečno.

V avgustu 2014 so nas informirali, da trenutni rezultati monitoringa glede na mejne vrednosti Uredbe o stanju podzemnih voda (25/09, 68/12) kažejo dobro kemijsko stanje vseh treh izvirov. Vendar pa med posameznimi izviri ugotavljajo razlike. Jelševnik po dosedanjih raziskavah ne kaže večje obremenjenosti z nitrati (vsebnosti se gibljejo okoli 3 mg NO3/L), medtem ko so vsebnosti nitrata na ostalih dveh izvirih občutno višje in presegajo 10 mg

NO3/L. Na Otovškem bregu je bila v mesecu juliju vsebnost nitrata 20,5 mg NO3/L, kar bi lahko kazalo na obremenjenost zaledja z nitrati. Tako povišana vsebnost nitrata bi lahko škodovala črnemu in belemu močerilu, ki ima habitat na tem območju, poudarjajo pa, da mejne vrednosti glede vsebnosti nitrata v ta namen Sloveniji še nimamo.

Poročilo pristojnega inšpektorja Inšpektoratata RS za kmetijstvo in okolje v zvezi s problematiko bioplinske in prašičje gnojevke

Inšpektorji delujemo na osnovi prijav in na osnovi načrtovanih akcij posameznih področij. Če se fokusiram samo na vašo občino Črnomelj in na digestat, gnojevko in urejenost gnojišč ter gnojenje, je bilo opravljeno sledeče :

- oktober, november 2014: 9 pregledov staleža živine in urejenosti gnojišč, izdana 1 ureditvena odločba
- november 2014: kontrola bioplinarne Črnomelj

V letu 2015 pa:

- 3 kontrole urejenosti gnojišč (Otok, Petrova vas, Geršiči) in izdane 3 ureditvene odločbe
- 2 kontrole gnojenja po snegu (februar)
- 1 kontrola bioplinarne Črnomel (marec)
- 25 kontrol uporabnikov digestata (od tega 7 na vašem območju občine Črnomelj in izdane 3 odločbe), skupaj izdanih 10ureditvenih odločb.

Pričel se je tudi postopek preverjanja gnojenja v zaledju Jelševnika (na predlog Zavoda RS za varstvo narave).
Predviden je tudi odvzem vzorcev tal (4x), ki so bila gnojena z digestatom.
Leto je še dolgo, zaradi obsega dela pa bom v glavnem deloval samo po prijavah, v kolikor ne bo večje vodene akcije na vašem področju. Poudarjam pa, da proti smradu ne bom ukrepal (ker ne morem).

Informacijo je Občini Črnomelj po e- pošti posredoval Daniel Bračič, Inšpektorat RS za kmetijstvo in okolje, MKO

Poročilo oz. informacija kmetije Stariha v zvezi s problematiko bioplinske in prašičje gnojevke

Kmetija Stariha KMG MID: 100190047.
Nosilec kmetije je Stariha Jože.

Osnovna dejavnost kmetije je prašičereja - pitanje prašičev - pogodba z VOA - farma Ihan. Trenutni stalež prašičev je 1500 kom. Pitanje prašičev je turnusna reja. Poleg prašičev kmetija redi še 10 konjev.
Poleg osnovne dejavnosti ima kmetija registrirano tudi dopolnilno dejavnost na kmetiji.

Kmetija obdeluje 157 ha kmetijskih zemljišč, kjer se na 135 ha pridelujejo poljščine, ki so namenjene za pridelavo hrane za potrebe reje prašičev in predstavlja 70% lastne pridelane hrane za prašiče. Dokupimo le beljakovinsko mineralni dodatki. Na ostalih površinah se prideluje krma za rejo konjev.

Kmetija se bo v novem programskem obdobju vključila v ukrepe KOPOP z operacijo poljedelstvo. Kmetija izvaja standard nitratna direktiva in je vključena v program reje dobrobit živali.

Pridelana gnojevka na kmetiji se porabi za gnojenje kmetijskih površin na kmetiji. Povprečno se pridela od 10 do 15 m3 gnojevke na dan. Gnojenje kmetijskih zemljišč se izvaja glede na tehnologijo pridelave in potreb rastlin - večinoma je to v spomladanskem času in jesenskem času.

Sodelovanje s Petrolom:
Kmetija oddaja tudi gnojevko v Bioplinarno glede na njihove potrebe in prevzema predelano gnojevko v enakih količinah kot jo oddaja. Bioplinska gnojevka ima status proizvod po dekleraciji in je dovoljena za uporabo na kmetijskih zemljiščih. Vodijo se evidence in poročila. Vsako leto se izvaja tudi kontrola preko kmetijske inšpekcije in tudi v letošnjem letu je bila že kontrola glede navzkrižne skladnosti in uporabe bioplinske gnojevke.
Vsako leto se preko kmetijske inšpekcije izvaja tudi moratoring kmetijskih zemljišč glede prisotnosti težkih kovin.
Kmetija izvaja tudi razvoz bioplinske gnojevke preko dopolnilne dejavnosti glede na naročilo ostalih kmetij v Beli krajini.

Za več informacij sem dosegljiv na kmetiji ali na tel. 041 736 577.

Informacijo je Občini Črnomelj po e- pošti posredoval Jože Stariha.

PETROL
Petrol, Slovenska energetska družba, d.d., Ljubljana
Dunajska c. 50, 1527 Ljubljana
tel.: 01 47 14 234
www.petrol.si

POROČILO O DELOVANJU BIOPLINARNE ČRNOMELJ ZA LETO 2014

Bioplinarna Črnomelj je v letu 2014 delovala neprekinjeno vseh 12 mesecev.

V letu 2014 smo proizvedli 3.053.335 m^3 bioplina, ki smo ga porabili na motorju za proizvodnjo električne energije. Iz nastalega bioplina smo oddali v omrežje 6.576.765 kWh električne energije. Povprečna poraba gospodinjstva v Sloveniji je okoli 3500 kWh/leto, kar pomeni, da smo v letu 2014 proizvedli za okoli 1880 gospodinjstev elektrike iz obnovljivega vira energije.

Delovanje naprave je bilo stabilno in brez posebnosti.

Zaradi doseganja polne proizvodnje bioplina in električne energije smo v letu 2014 v bioplinarni predelali:

- 1381 m^3 surove gnojevke iz kmetije Jožeta Starihe
- 12.872 t različnih surovin iz podjetja Biotera d.o.o., to so predvsem pomije iz menz in restavracij, kmetijski odpadki in biološki odpadki iz trgovin
- 379,940 t glicerina, ki je stranski proizvod pri proizvodnji biodiezla in
- 1.999,710 t odpadnih maščob iz proizvodnje jedilnih olj.

Po anaerobni obdelavi nastane anaerobno pregnito blato – digestat I kvalitete, ki je primeren za vnos na kmetijske površine. V letu 2014 smo v bioplinarni Črnomelj proizvedli 15.251,450 t digestata I kategorije.
Digeststt I kategorije smo predali:

- 1.655 t kmetijam izven Bele krajine
- 11.136 t v nadaljnjo predelavo v bioplinarno v Ihan
- 2.005 t kmetiji Jožeta Starihe
- 165 t ostalim kmetijam v Beli krajini

V letu 2014 nismo proizvedli digestata, ki ne bi ustrezal prvi kakovosti.

V letu 2014 so nas obiskale sledeče inšpekcijske službe:

- Dne 24.1.2014, Okoljski Inšpektor Darko Okleščen in kmetijski inšpektor Daniel Bračič
- Dne 24.1.2014, kmetijski Inšpektor Daniel Bračič in Okoljski Inšpektor Darko Okleščen
- Dne 9.4.2014, Inšpektor za varno hrano Milan Štimec
- Dne 24.10.2014, kmetijski Inšpektor Daniel Bračič

Pri svojih pregledih poslovanja bioplinarne Črnomelj niso ugotovili nepravilnosti.

V letu 2015 načrtujemo enak obseg proizvodnje, kot leta 2014. Zaradi zagotavljanja stabilne in varne proizvodnje načrtujemo posodobitev proizvodnje:

- Zamenjali bomo kogeneracijski motor
- Obnovili bomo električno napeljavo
- Posodobili bomo linijo za pripravo surovin in
- Pokrili bomo zalogovnik digestata.

Miran Jamšek, 21.4.2015

PREDLOG OBČINSKEMU SVETU:

Občinskemu svetu občine Črnomelj predlagamo, da informacijo o problematiki bioplinske in prašičje gnojevke obravnava in glede na razpravo poda svoje stališče in predloge glede obravnavane problematike.

Obrazložitev pripravila:
Mojca Črnič, OU

Predlagateljica:
Županja
Mojca Čemas Stjepanovič, univ. dipl. ekon., l.r.

MNENJE ODBORA ZA KMETIJSTVO IN DOPOLNILNE DEJAVNOSTI:

Odbor za kmetijstvo in dopolnilne dejavnosti se je na svoji prvi redni seji, 4.5.2015 seznanil z informacijo o problematiki bioplinske in prašičje gnojevke in informacijo sprejel v predloženi vsebini. Odbor za kmetijstvo in dopolnilne dejavnosti občinskemu svetu predlaga, da obravnava Informacijo o problematiki bioplinske in prašičje gnojevke in sprejme naslednje sklepe:

1. Občina Črnomelj naj tudi v bodoče v skladu s svojo pristojnostjo aktivno spremlja stanje glede problematike bioplinske in prašičje gnojevke ter predvsem glede obratovanja bioplinarne;
2. Inšpektorat za kmetijstvo in okolje naj županja z dopisom zaprosi, da na območju občine Črnomelj povečajo predvideno število vzorčenj tal predvsem na območjih vodnih virov na zemljiščih, ki so gnojena z digestatom iz bioplinarne Lokve in v primeru povišanja mejnih vrednosti ukrepajo takoj.

Predsednik
Odbora za kmetijstvo in dopolnilne dejavnosti:
Stanislav Starešinič l.r.

MNENJE ODBORA ZA TURIZEM IN VARSTVO OKOLJA:

Odbor za turizem in varstvo okolja je na svoji 3. seji, dne 4. maja 2015 obravnaval »**Informacijo o problematiki bioplinske in prašičje gnojevke«.** Člani Odbora na samo gradivo nimajo sicer pripomb, pogrešajo pa bolj izčrpno poročilo s konkretnimi podatki o količinah vnosov gnojevke v tla glede na predpisane normative in glede same tehnologije reje prašičev in shranjevanja oziroma uporabe prašičje gnojevke. Pričakujejo tudi bolj konkretne podatke s strani pristojnega inšpektorja, saj poročilo ne vključuje informacij za kakšne ureditvene odločbe gre, kakšne obveznosti se z njimi nalaga posameznim kmetovalcem in do kdaj. Glede na te in druge ugotovitve odbor Občinskemu svetu Občine Črnomelj predlaga, da obravnava Informacijo o problematiki bioplinske in prašičje gnojevke in sprejme naslednje sklepe:

1. Občina Črnomelj naj še naprej v skladu s svojo pristojnostjo zagotavlja in aktivno spremlja stanje na obravnavanem območju predvsem glede obratovanja bioplinarne;
2. Na pristojne inšpekcijske službe naj županja posreduje dopis s prošnjo, da posredujejo na občino tudi podatke o vsebinah izdanih inšpekcijskih ureditvenih odločb in jih zaprosi, da nadzor opravljajo še naprej in ga še bolj intenzivno izvajajo predvsem na območjih voda. Če je možno se v izvajanje monitoringa spremljanja stanja vključi še dodatne lokacije, predvsem na območjih, ki so še posebej občutljiva kot vodovarstvena območja;
3. Na Petrol d.d. naj županja posreduje dopis s prošnjo, da občini posredujejo v vednost informacijo na katere kmetije na območju Bele krajine se odvaža gnojevka iz bioplinarne;
4. Vse občane se javno pozove, da se vključijo v varovanje okolja tako, da vse nepravilnosti, ki jih opazijo na terenu takoj javijo na pristojne inšpekcijske službe, saj le te izvajajo inšpekcijski nadzor nad ustreznim hranjenjem in vnosom gnojevke samo na osnovi prijave.

Predsednica
Odbora za turizem in varstvo okolja:
Anica Železnjak, l.r.